

Ohjeet korttien käyttöön

Tämä korttikokonaisuus on työvälinen sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille sateenkaarinuorten sensitiivisen kohtaamisen tueksi. Kortit on luotu opinnäytetyönä yhteistyössä Oulun SETA Ry:n kanssa. Avaamme tässä muutamia sateenkaarevuuteen liittyviä perustermejä, jotta itse korttien käyttö olisi sujuvampaa. Lisäksi annamme ideoita siitä, miten kortteja voi käyttää oman työskentelyn tukena. Korteilla ei kuitenkaan ole yhtä oikeaa käyttötapaa vaan rohkaisemme käyttäjää soveltamaan niitä itselleen sopivaksi tueksi. Kortit ovat kuin muistikirja ammattilaiselle. Kortteja voi hyödyntää myös keskusteluun työyhteisön kanssa.

Niiden pääasiallinen tarkoitus ei ole olla mukana itse vuorovaikutuksessa nuoren kanssa, vaikka niiden avulla voi tärkeitä keskusteluja asiakkaan kanssa osata aloittaa. Voit kuitenkin käyttää kortteja tahtomallasi tavalla. Kortit on hyvä lukea ainakin kerran ajatuksella läpi ajan kanssa. Täten ammattilainen voi ennen kohtaamista selata kortteja läpi ja ikään kuin muistuttaa mieleensä tärkeitä pointteja, jotka tulee ottaa huomioon asiakaskohtaamisessa.

Kortit on jaoteltu teemoittain. Teemat on merkitty eri väreillä niiden jaottelun helpottamiseksi.

Teemat ovat:

- yleiset tietokortit, jotka ovat sateenkaarenvärisellä pohjalla
- yleiset ohjekortit, joiden taustana toimii pride -lippu
- seksuaalisesta moninaisuudesta kertovia kortteja merkitty tummansinisellä teemavärillä
- sukupuolen moninaisuudesta kertovia kortteja merkitty violetilla värillä.
- Pohdintakortteja, joiden pohja on merkitty vaalean vihreällä värillä

Kohtaamisen pohjalla tulisi olla moninaisuutta olettava työote. Moninaisuuden oletaminen tarkoittaa sitä, että alkuperäinen asetus ihmisen kohtaamisessa on, että tapaamisen aikana vastapuolesta voi paljastua minkälaisia puolia vain, eikä tule tehdä oletuksia asiakkaasta. On hyvä käyttää neutraalia kieltä kaikista asioista keskusteltaessa. Kaikista tärkeintä sateenkaarinuoren kohtaamisessa on kuitenkin turvallisen tilan luominen ja sellainen kohtaaminen missä nuorelle tulee hyväksyty olo.

Mukavia hetkiä korttien parissa!

Milla Heino & Suvi Klaavo

Termejä, jotka on hyvä tietää ennen kortteihin uppoutumista:

Queer - poliittinen ja usein akateeminen ajattelumalli, joka kyseenalaistaa yhteiskunnan seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoliin liittyviä normeja. Queer on myös identiteetti, jonka myötä ihminen ei halua määrittää omaa sukupuoltaan tai seksuaalisuutta suuntutumisestaan.

Seksuaalinen suuntautuminen - keihin ihminen tuntee seksuaalista ja/tai emotionaalista vetovoimaa. Määrittelyn perustana on vetovoiman kohteen sekä oma sukupuoli. Seksuaalinen suuntautuminen voi muuttua läpi eliniän. Kaikilla on oikeus määrittellä tai olla määrittelemättä omaa suuntautumistaan.

Sukupuoli - erilaisista geneettisistä, hormonaalisista, kehityksellisistä, psykologisista, fysiologisista, sosiaalisista ja kulttuurillisista ominaisuuksista koostuva jatkumo. Sukupuoli määritellään myös juridisesti. Sukupuolen moninaisuudella tarkoitetaan sitä, että sukupuoli on moninainen ilmiö, joka ei ole jaettavissa vain kahteen, toisilleen vastakkaiseen ja toisiaan erotettavaan sukupuoliin. Sukupuolen moninaisuus sisältää sukupuolivähemmistöt sekä -enemmistöt. Jokaisen henkilön sukupuoli koostuu yksilöllisistä ja ainutlaatuisista piirteistä.

Cis - henkilö, jonka sukupuoli-identiteetti ja sukupuolenilmaisu ovat hänelle syntymässä määritellyn sukupuolen ja siihen kulttuurissa yleensä liitettyjen odotusten mukaiset. Enemmistö ihmisistä on cissukupuolisia. Cis on vastakohta trans sanalle. Alun perin sanat ovat latinaa, joilla tarkoitetaan ”tällä puolen” ja ”toisella puolen”. Esimerkiksi cismainen on syntymässä määritelty tyköksi.

Trans - kuvaa henkilöä, jonka sukupuoli tai sukupuolenilmaisu ei ole yksiselitteisesti hänelle syntymässä määritellyn sukupuolen ja siihen yleensä liitettyjen odotusten mukainen. He itse määrittelevät olevansa transihmisiä.